

„Edinost“

zhinja enkrat na dan, razen sedaj in
P. arznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kron

Naročnino je plačevali naprej. Na na-
ročni priložene naročnine se uprava
ne ozira.

Pro tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
sreznost številke po 6 stotink (3 svč.);
sveta Trsta pa po 8 stotink (4 svč.)

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Nefrankovski dopisi se ne sprejemajo
kropikal se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglaš
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3, 11. nadst.

Iseljatelj in odgovorni urednik Fran Gođnik.

Lastnik konzorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konzorcija lista „Edinost“ v Trst

Desetletnica.

»Tržaška posojilnica in hranilnica« je objavila vabilo za X. redni občni zbor. V malo dneh bo dovršen tisk letnega poročila in računov za minolo upravno leto. Iz teh posnemamo sledeče podatke. Posojilnica je imela v minolem letu K 7.375.251-69 prometa in pa K 26.539.80 čistega dobička. Leto nazaj pa je promet znašal K 5.902.001.10, dobiček pa K 14.994-76. — Krasen napredek!

Ta naš denarni zavod obhaja z letošnjim zaključkom desetletnico svojega obstanka in to je za naše tukajšnje razmere tudi nekaj. Dne 1. decembra 1891 je tržaška posojilnica in hranilnica odprla svoj urad v ulici Molin piccolo št. 1, kjer jej je »Delalsko podporno društvo« odstopilo eno sobo z upravo vred za gl. 6.— na mesec. Uradovali so odborniki sami po enkrat na teden. Težak začetek je bil to. V velikem trgovskem mestu, kjer je polno denarnih zavodov, pričrjenati s posojilnico, za kakoršujo so prav za prav prava tla v manjih mestih in večih krajih podeželi, je jako riskantna stvar, posebno še, ker s prva ni bilo ne kapitala in ne — zaupanja! Denarni možje so majali z glavami in dvomili na vspehu. Da so mladi posojilnici metali polena pod noge od vseh strani, to je znana stvar. In drugače tudi ni bilo pričakovati, ako poznamo netolerantnost naših sosedov in misljenje vladujočih krogov nasproti nam. Celó našinec sami so mnogo škodovali dobri stvari, ali o tem hočemo molčati.

Posojilnica je imela svoje težave in je hitro občutila realno in nerečno konkurenco. Vsled lastnega sistema, ki za veliko trgovsko mesto ni prikladen, razvijala se je počasi da-si sta rastle ugled in zaupanja! Dne 1. decembra 1891 je tržaška posojilnica in hranilnica odprla svoj urad v ulici Molin piccolo št. 1, kjer jej je »Delalsko podporno društvo« odstopilo eno sobo z upravo vred za gl. 6.— na mesec. Uradovali so odborniki sami po enkrat na teden. Težak začetek je bil to. V velikem trgovskem mestu, kjer je polno denarnih zavodov, pričrjenati s posojilnico, za kakoršujo so prav za prav prava tla v manjih mestih in večih krajih podeželi, je jako riskantna stvar, posebno še, ker s prva ni bilo ne kapitala in ne — zaupanja! Denarni možje so majali z glavami in dvomili na vspehu. Da so mladi posojilnici metali polena pod noge od vseh strani, to je znana stvar. In drugače tudi ni bilo pričakovati, ako poznamo netolerantnost naših sosedov in misljenje vladujočih krogov nasproti nam. Celó našinec sami so mnogo škodovali dobri stvari, ali o tem hočemo molčati.

Večih mestih so nekako ti, kar so v republikah revolucije. Ljudstvo se je komaj navadilo na eno stvar in na en kraj, pa se zopet vse predrugača in spreminja.

Ker je pa posojilnica edini tržaški slovenski denarni zavod, torej nekako narodno gospodarsko središče vseh tukajšnjih Slovencev in Slovanov sploh, šla je posojilnica nad svoje potrebe in kupila hišo, oziroma stavbišče, kjer si sezida »ovo veliko hišo« »Narodni dom«, kjer bo prostora, razun zanjo, tudi za druga narodna društva in kjer se bo naš slovenski živelj lahko svobodno gibal. Za ta čin, za ta korak, mora biti sleherni zavedni tržaški Slovan hvaležen naši dični posojilnici in hranilnici!

Oglejmo si nekoliko delovanje tega zavoda!

V tržaški okolici ga ni človeka, ki bi ne vedel za »slovensko kaso«. Ako si pogledal po okolici in videl novo hišico, nov hlev, povedal ti je ta ali oni, da si je mož to in ono sezidal z izposojenim denarjem. Vzel je v posojilnici najprej toliko, da je kupil svet, ko je plačal, je zopet vzel toliko, da si je zgotovil material za zidanje. — Potem je zidal, se zopet zadolžil in sedaj polagoma odplačuje. Koliko je ljudij, ki ponosno pravijo: Da so tako »blagajno« ustanovili pred 50 leti, koliko bi bila naša okolica na boljem! Kajti ne samo, da bi si bil marsikdo rešil in otel iz pogubonosnih krampljev znanih zloglasnih oderuhov, ampak koliko denarja bi se bilo rešilo, koliko imetja bi bilo ostalo v naših rokah, ki je sicer steklo po gladkih grlih našega sicer dobrega, a neprevidnega ljudstva, med tem, ko si sedaj vsaka hišna gospodinja šteje v čast, če nosi denar v »našo kaso«, bodi da ga vrača, bodi da ga nalaga!

Ker je pa posojilnica posamičnikom, to je tudi korporacijam. Pomagala je, ali celo popolnoma kupila oziroma posodila kupnino raznim zadrugam po okolici, da so si kupili lastne »domove« lastne hiše. Omenjamo najvažnejšo postojanko »Narodni dom« pri sv. Jakobu v Trstu, ki ima nedogleden pomen in ki je v narodu vzbudil tako samozavest in ponos, da se naši ljudje kar trgajo za stanovanja v tej hiši, ki jim je v čast in ponos.

Ko je posojilnica pred kakimi tremi meseci pomagala kupiti lastno zavetišče in dom družbi sv. Nikolaja, pričeli so celo v Berlinu pisati o tem, kako da tržaška hranilnica in posojilnica sistematično kupuje važne postojanke tu v Trstu in kake važno-

sti je ta zavod za razvoj Slovencev v Trstu! Respektirati so nas začeli ravno zato — ker smo se pokazali na narodno-gospodarskem polju! A to zaslugo imajo naša posojilnica in nje voditelji.

Lep in stalen napredek našega denarnega zavoda, dovršen tekom prvega desetletja, odkar obstoji, se odsihdob ne bo kazal samo v številkah in ne ostane nepoznan širšim slojem in tajim narodom, ampak zrcalil se bo v »Narodnem domu«, v lepi palači, katero sezida »Posojilnica in hranilnica« na trgu Caserma št. 2, kateri prostor je kupila za K 320.000.

Pa ne samo s tem proslavlja posojilnica svojo desetletnico, da se pokaže javno, da zgradi »Narodni dom«; ona jo proslavlja še na drug plemenit način. Začeto delo posojilnice napreduje, raste; mlado drevo rodi sicer že obilo sadu, ali vsa dobrota bodo uživali še le poznejši rodovi. Sedanji pa morajo žrtvovati. Da pa žrtev ne bo neznosna, da bo imel delavec tudi na stara leta preskrbljeno bodočnost, sklenilo se je v skupni seji tržaške posojilnice in hranilnice, da se ustanovi: pokojniški zaklad za uradnike tega zavoda. Slava takemu zavodu!

Poglejmo še enkrat kratko dobo desetih let! V mali sobici v ulici Molino piccolo je posojilnica odprla dne 1. jan. 1891. svoj urad: nepoznana, zasmehovana, obmilovana zadruga je boječe pričela svoje delovanje — kakor šibka bilka, ki je šele poguala iz zemlje. Desetletnico pa praznuje danes močna in ponosna tržaška posojilnica in hranilnica s tem, da si je kupila svojo lastno hišo na enem najlepših in najprikladnejših prostorov tržaškega mesta in da je ustanovila pokojniški zaklad za svoje uradnike. Nje delovanje je tiho, mirno, brez hrupa, ali sistematično in previdno in marsikateri bivši sovražnik nje danes simpatizuje žnjo. Za nas tržaške Slovence in Slovane sploh pa je ta zavod neprecenljive vrednosti, je naš ponos!

Za to pa kličemo naši dični posojilnici: le tako naprej za drugih deset let in šibka bilka postane orjaška lipa, v katere senoci se bodo prav dobro počutili vsi slovenski sloji tržaški!!

Politični pregled.

V Trstu, 25. aprila 1902
Driavni zbor. — Zbornica poslancev.
(Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

stoječa že na robu propada, se je zopet povrnila in staro veličje. S kakim triumfom je gledala, vozeča se v novi kočiji Topolkovičevi, na znanke, ki so še pred malo časa ali škodoželjnega lica šepetale o bližnji katastrofi, ali pa so gledale nanjo očesom hlinjenega usmiljenja!

Nekega dne je prišel Topolkovič zopet v Dobraničevo hišo.

»Draga mamà!« je rekel Klari, »danes je prekrasen dan. Jaz sem že ukazal, da popoldne pride moja kočija. Vi se morate s papa — peljati v Maksimir. Sveži zrak mu služi izvrstno. Na njegova lica se vrača rudečica.«

»Drage volje, ali Lucija je nekaj bolna. Že tri dni jo muči glavobol; saj tudi Vi dobro veste, da jej je zdravnik prepovedal iziti iz hiše.«

»Vem, vem, da, mamà, pa ne bi za živo glavo dopustil, da se moja mila zaročnica odpelje. Lucija mora vsakako ostati doma, a zato se morete Vi peljati. Jaz Vas celó prošim, jaz zahtevam to, mamà. Saj Lucija rada samuje, pa je tudi služabništvo doma. Da, rea, danes bo igrala vojaška godba v maksimirskem parku, pa da se morete s čem po-

Zbornica je vsprejela naslov »direktni davki« s predlaganimi odsekovimi resolucijami vred ter zapričela posvetovanje o naslovu »indirektni davki«.

Poročevalec dr. Menger je kritiziral način proračunovanja in želel, naj bi se za nepredvidne stroške raje ustanovil posebni rezervni fond, ali pa naj bi se pozneje zahtevalo idemniteto, nego da se dohodke prenizko proračunjava. Govornik je nasvetoval, naj bi se ustanovile premije za povspesevanje izdelovanja špirta za gorenje in za motore. Za udobivanje davka na vino in mošt naj bi se našel bolji način nego je sedanji. Govornik je pripoznal, da se je izvoz živine močno povzdignil, odkar se je uvelo odškodovanje davka. Govornik se je bavil nadalje se sladkornim vprašanem in je omenjal škodo, ki je avstrijski sladkorni industriji navstala vsled brnsljske konvencije.

Posl. Heinrich je zahteval povečanje kontingenta poljedelskih žgalnic v varstvo istih pred veleindustrijo špirta. Zahteval je olajšav za prirejanje špirta v tehnične svrhe in želel za domače proizvajanje špirta istih olajšav, katere dovoljuje tudi Ogrska.

Domobranski minister grof Welsersheimb je odgovarjal na razne interpelacije, med temi tudi na interpelacijo posl. Klofača glede odrekanja častniške časti nekemu rezervnemu častniku radi njegovega privatnega socialnega položaja. Minister je omenjal, da se v to stvar ne more spuščati obširneje, ker ima cesar izključno pravico določati predpogoje za doseg častniške časti.

Italijani in vlada. Za časa Taaffe-a in Thuna so Nemci neprestano predbacivali vladi in strankam na desni, da so etablirale praveati »luogo di traffico«, barantanje za vsaki glas v parlamentu. To da je — so kričali — nemoralno, nečastno za institucijo parlamentarizma; s takim barantanjem da se parlament prostituira ter vlačič v višine svoje v nižine nizke strankarske sebičnosti.

No, kdor pozna nemške stranke in kdor jih opazuje izlasti te dni, kako se dan na dan zbirajo v konventiklje, sestavljajo zahteve in barantajo z gospodom Körberjem prav kakor navihani mešetarji na semnju, za ceno, za katero bi odstopili od zažugane »najstrožje opozicije« — kdor ve in vidi vse to in opazuje vse to, ta poreče pač, da so nemške stranke v zadnji vrsti poklicane, zgrazati se nad luogo di traffico in nemoralnim barantanjem drugih strank! Kako je završalo med njimi radi Celja in kako je gromel bojni klic: ob točki

našati pred zavidljivim svetom, sem Vam prinesel nov shawl. Najnoveja pariška moda je. Dobil sem ga od svojega agenta z Dunaja. V Zagrebu niti ne sanjajo še o tej novosti.«

Po teh besedah je Topolkovič izvadil iz škatlje, katero je bil prinesel seboj, v resnici lep shawl.

»A Topolkovič! Topolkovič! To je prekrasno, to je divno!« je vskliknila Klara, takoj ognivša se z novim darom in gledajoča se preko ramena. »Divim se Vašemu ukusu. Oh kako bodo naše gospe pokale od jeze! Hvala, dragi Topolkovič! Vsprejemljem Vašo ponudbo. Dobro, moja Lucijka naj ostane doma, a jaz se popeljem z Dobraničem. In Vi hočete z nami?«

»Žalibog, ne morem. Ravno danes sem naročil tapetarja in stolarja, da se dogovorim radi našega pohištva. Moram ljudi goniti na delo, ker, draga mamà, Vi ste govorili stokrat, da se oprava ne more pripraviti na naglo, a želim vsakako, da mi Lucija v dveh mesecih postane mila žena.«

(Pride še.)

PODLISTEK

Vladimir.

Hrvatski pisal Avgust Šenoa, prevel M. C-č.

V.

»Skoro je šlo po Zagrebu šepetanje, da se neukrotljivi lev »Topolevich« ženi. Lucija Dobraničeva da ga je srečno ukrotila, ali šepetanje je postajalo čim dalje glasneje in se je slednjič spremenilo v javno govorjenje. Sto in sto vprašanj se je usovalo na gospo Klaro, na »srečno mater«, kakor so jej pravili ljudje. Klara je najprej zmigavala z rameni, potem je pritrljala samo z glavo, a na zadnje je kazala krasne darove, ki jih je Topolkovič ravnokar prinesel z Dunaja Luciji. Lucija je gledala pred se mirno, hladno, vsprejemajoča Topolkoviča ponosno uljudnostjo, dočim je postajal on slajši in zopernejši od dne do dne. Dobranič je bil rešen: bodoči mu zet je poplačal dolgove, to je, hipotekarne dolgeve je dal prenesti na svoje ime. Prijatelji so ga zbadali in dražili, pred katerimi se je bil zaklel, da je ni ženske, ki bi ga mogla stalno privezati na se,

in »nepremagljivi lev« se je nasmihal sedaj genijalno in govoril: »Delajte vi, kar ve veste; jaz vem, kaj delam. Lucija je ena najpikantnejših prikazni Zagreba in je vsakako vredna, da človek radi nje premeni svoja meniška načela.«

Stari Dobranič, kateremu žena ni priobčila svojega dogovora, niti slutil ni, kako je srce Lucijino užalosteno radi te bodoče možitve. Vedel je sicer, da je to od nje strani žrtev, ali mislil je, da jej je ta žrtev lahka. Sicer ni rad videl Topolkoviča, ali ta antipatija mu ni bila v tej bedi vzroka dovolj, da bi nasprotoval zvezi, ki ga je na vse zadnje rešila propada. Topolkovič poznavajoči starčevu prav, mu je izkazoval posebno, skoro sinovsko spoštovanje in nikoli ga ni drugače imenoval, nego: »Dragi papa!« Veliko je govoril o bodočem gospodarstvu, o imetju v Zagorju, za katere se pogaja in kjer bodo vsi skupaj bivali v poletju, samo prvo leto da hoče z Lucijo potovati v Italijo. Večkrat je vpraševal Klaro, kake barve naj bo pohištvo v salonu, kake tapete da se stavijo v boudoir in več tega. K temu je vsakokrat prinašal deklic kakov dar. Klara je bila blažena, blaženeja nego kedaj, kajti,

praški pride obračun in — maščevanje! Ali že v razpravi o točki »uprava blagajn in novčarstvo«, oziroma o praški postavki so nemški govorniki sicer še govorili proti rešeni postavki, ali vidno so ulivali v peno čašo moralnega zgražanja — kapljo za kapljo hladeče vode, kolikor bolj se je razvijala — njihova barantija z gospodom Körberjem. A na dan glasovanja, so popolnoma pozabili na maščevanje za Celje...! O da, nemška vest zna biti jako tezna, ako so Nemci storili kaj; ko pa so Nemci storili prav isto, zna pa biti ta nemška vest tudi prav široka!

No, pustimo Nemce. Iz dunajskih poročil je razvidno, da so se tudi naši ljubi Italijani zglasili na luogo di traffico se svojimi zahtevami. In verujemo. Za prejemanje od države so imeli signori vsikdar odprte roke in široke žepce. Oni sicer niso ravno v ljubezni do te države, ali če je ravno iz te pare od te države možno kaj izbiti, si signori redno mislijo: non olet — ne smrdi — in prejemajo.

Nemški listi zatrjajo, da je barantija z gospodom Körberjem zadovoljila tudi Italijane. Nekateri listi zatrjajo tudi, da je g. Rizzi — v odškodnino za glasovanje o Pragi — stavil le zahteve gospodarske naravi. Da smo odkritosrčni: mi ne verujemo temu! — Predobro poznamo mi te signore. Da se oni sicer nismo ne branijo subvencij, podpor in raznih gospodarskih koncesij od strani države, to verujemo brezpogojno in smo že povdarjali! Ali tega ne verujemo, da bi oni o kateri koli priliki, ki se jim nudi, pozabili na koristi svoje narodno-politične in strankarske požrešnosti — tega ne verujemo, ker ne moremo. Ne moremo pa, ker ni verjetno, da bi kdo skočil iz svoje lastne kože. Predobro jih poznamo mi, te signore.

Listi pravijo, da so Italijani zadovoljni z vspehom svoje barantije z gospodom Körberjem. Mi vidimo tu dvojno možnost. Ali so gospoda v resnici zadovoljni! V tem slučaju nam že računati, da jim je g. Körber delal objube ne le gospodarske, ampak tudi narodne in politične naravi in našim poslancem je v dolžnost, da drže oči odprte. — Ali pa Italijani niso tako zadovoljni in dajejo le razglašati tako zadovoljnost, da je pred svojim občinstvom opraviči svoje glasovanje za praško postavko. Njim seveda ne more biti ljubo, ako bi se svetu jelo dozdevati, da oni glasujejo tako, kakor — morajo, ker bi sicer rizikovali, da izgube svojega rednika in zaščitnika na visoki vladi.

Torej: ali jim je Koerber res kaj objubil, ali pa le zažugal!

Izlasti vedenje Italijanov oziroma na praško postavko mora utrajiti mnenje, da so italijanski možje v popolni odvisnosti od vlade. Kako bi si mogli sicer tolnačiti, da so danes še bahato kričali v svet, kako so se z Nemci zopet popolnoma pobotali in kako da bodo nastopali skupno z Nemci tudi o praški postavki, ter da so storili tudi formalen sklep v tem zmislu, a da so par dni pozneje, ko se je g. dr. Körber z vsjo potrebno jasnostjo in energijo potegnul za praško postavko, Italijani revocirali svoj sklep in niso glasovali z Nemci!! Nikdo ne more dvomiti, da je volja vlade prekopicnila italijanske simpatije in antipatije in — sklepe.

Vsaki dvom pa mora nehati, ako se spomnimo zvižanja oficijelnega glasila laških poslancev. »Il Piccola« — oficijelnega lahko rečemo, ker v uredništvu tega lista poznajo »govore« italijanskih poslancev popred, nego isti poslanci, ki jih imajo »govoriti« — da bi dokazali, da so Italijani, vzlic svojemu glasovanju o Pragi, slej ko prej v opoziciji — v opoziciji proti vladi!! Nas je kar sililo na smeh, kakor je »Piccolo« prisegal, da glasovanje Italijanov za praško subvencijo ni v nikaki zvezi, ne direktni in ne indirektni, s kako »namišljeno spremembo« v poziciji italijanskega kluba nasproti vladi. Italijani da so tu napravili izjemo iz posebnih razlogov, izlasti pa zato, ker so koteli načelno povdariti dolžnost vlade, da prihaja občinam na pomoč. Pogajanja Malfattijeva in Rizzijeva s Körberjem da so bila v zvezi izključno le z vprašanjem praškim — to je z vprašanjem državnih subvencij občinam — in tem razgovorom da ni pripisovati nikakega vpliva na splošno vedenje Italijanov nasproti vladi...!

Komu hočejo pripovedovati to? Vzrok, ki ga navajajo v opravičenje svojega glasovanja za praško točko, da je namreč vladi

v dolžnost, da prihaja občinam na pomoč, je vendar obstal že popred!! Ta vzrok je gotovo važen, ali ni navstal kar čez noč, ampak je veljal že popred, nego so formalno sklenili, da bodo glasovali proti praški postavki, torej v zmislu, dijamentralno nasprotnem prav temu vzroku, katerega navajajo sedaj v svoje opravičenje!! Če je ta vzrok tako tehten in če je obstal že popred, potem so ga morali poznati tudi Italijani in niso smeli nikdar skleniti, da bodo glasovali proti praški subvenciji!! Ako hočejo namreč veljati za resne ljudij in neodvisne politike, katere vodi jedino le prepričanje!!

Ali neodvisni niso — to je. Kajti po vsem stanju stvari ne moremo odbiti od sebe prepričanja, da je pritiskal na Italijane kak drug vzrok, da so spremenili svoj sklep in so glasovali za Prago. Gospod Körber je hotel in oni so ubogali. To pa je že možno in celo jako verjetno, da bomo mi plačevali troške tega laškega hlapčevanja vladi!

V zaključno zatrjilo »Piccola« pa verujemo. Pravi namreč, da razmerje Italijanov do vlade ostane tudi v bodoče nespremenjeno...! Verujemo, da bodo Italijani, kakor so bili doslej, vladi na uslugo, vlada pa tudi ne bo pozabljala, da — roka roko umiva!!

Dijete poslanca Herolda. Včeraj je državno sodišče na Dunaju proglasilo razsodbo, ki je velike načelne važnosti tudi oziroma silovito borbo, ki se bje v naši državi med dvema idejama: med idejo germanizacije in centralizacije, nasprotno duhu, postanku, sestavi in potrebam države in oprto le na okostenelo, tesnoprasno birokracijo ter na policijski aparat — in pa med idejo enakopravnosti ter popolne svobode in avtonemije posamičnih plemen v vseh narodnih stvarih, idejo, ki klije iz živih narodnih organizmov, ki ima koren v resničnih življenjskih silah, delujočih v državi.

Ne treba povdarjati, katera ideja mora zmagati, da se država more nadejati lepi veliki bodočnosti: ali ideja doktrinarjev, da se nacionalne sile ne upošteva, ali ideja, ki hoče te nacionalne sile postaviti v službo države!

Včerajšnja razsodba državnega sodišča pomenja zmago te poslednje ideje.

Češki poslanec Herold je bil napravil češko pobotnico za svoje državnozbornske dijete. Predsednik pa ni hotel vidirati te pobotnice. Vlada se je zopet izgovarjala, da brez visuma na pobotnici ne more izplačati dijete. Tako dr. Herold ni mogel priti do svojega denarja in je iskal pomoči na državnem sodišču.

Ustavimo se malo pri g. predsedniku. Odklonitev podpis na Heroldovo pobotnico ni mogla vendar imeti drugega namena, nego pripoznavanje nekega privilegovanega stališča nemškemu jeziku v zborničnih poslih. Tako prizadevanje pa je toliko v nasprotstvu z ustavo kolikor nelogično in v nasprotstvu z — lastno prakso gospoda predsednika. Kakor so v zbornici dovoljeni nemški govori, nemški predlogi in interpelacije — katere gospod predsednik dopušča brez prigovora, ker jih mora, siljen po določilih ustave — tako morajo biti, logično, dovoljene tudi nemške pobotnice.

Razsodba državnega sodišča je za nas važna. Kakor državnega jezika ni, tako tudi naš parlament ne pozna kakega določenega razpravnega jezika. Torej si tudi nemški jezik ne sme prisvajati te lastnosti. V razsodbi državnega sodišča je torej vn viš sankcioniran princip enakopravnosti in enakoveljavnosti vseh jezikov!

To je tolažilno za nas in v pouk vsem nam. Dr. Herold je imel v tej borbi proti sebi nemške stranke, predsedstvo zbornice in vlado. Torej precej silno falango. Ali zmagal je in prišel do svojega prava, ker so ustavni zakoni na njegovi strani. Isti ustavni zakoni ščitijo tudi vsa naša narodna prava. Oprti na te zakone moramo zmagati prej ali slej, če bomo le znali konsekvntno in neizprosno rabiti moč, ki nam jo dajejo ti zakoni.

Koristi trozveze za Avstrijo. Tudi Poljaki, med avstrijskimi Slovani dosedaj jedini zvesti pristaši trozveze in verni podpiratelji avstrijske vnanje politike, so začeli postajati nasproti trozvezi nezaupni.

Kakor poročila namreč »Gazeta Narodova«, izjavil je baje načelnik poljskega kluba, vitez Jaworski, da ne bi več mogel vsprejeti eventuelne izvolitve predsednikom avstrijske delegacije, ker bi mu bilo valed izpremenjenih razmer med Nemčijo in poljsko narodnostjo,

kakor Poljaku nemogoče rabiti do sedaj običajnih izrazov o trozvezi, toliko v nagovoru o otvoritvi delegacije, kolikor v nagovoru na cesarja o vsprejemu na dvoru.

Iz tega dejstva je možno sklepati, da so slednjič tudi Poljaki prišli do prepričanja, da imajo vse avstrijske slovanske narodnosti — ne izvzemši poljske — v narodnem pogledu le škodo od trozveze.

Poleg škode pa, ki jo avstrijski Slovani trpe od trozveze v narodnem pogledu, trpe vse avstrijske narodnosti tudi ogromno škodo v gospodarskem pogledu, kar smo že ponovno povdarjali v tem listu. Kar se tiče naših južnih pokrajin, je dovolj, ako omenimo le vinsko klavzulo; a tudi industrijelne dežele, med katere spada v prvi vrsti Češka, so močno prizadete posebno po sladkorni konvenciji, ki se je pred kratkim sklenila v Bruslju in kjer je koristi naše države zastopal nemški delegat, torej delegat naše zaveznice, a naš odposlanec se je zadovoljeval z ulogo statista. Da pa tudi Nemci priznavajo, da so bili na tej konferenci interesi naše države oškodovani, nam je klasična priča jeden najuglednejših mož nemške liberalne stranke, posl. dr. Menger, ki je v včerajšnji seji poslanske zbornice omenjal, kako veliko škodo bo avstrijska sladkorna industrija trpela vsled bruseljske konvencije.

Take so torej koristi, ki jih dobivajo od trozveze avstrijske narodnosti v obče, Slovani pa še prav posebno.

Tržaške vesti.

Promocija. Včeraj je bil na Karlo Francovi univerzi v Gradu konceptni praktikant e. k. namestništva na Primorskem v Poreču, g. Vilko Baltič, promoviran doktorjem prava.

Mestni svet. Mestni svet je imel sinoči svojo VI. javno sejo. Vsprejet je bil predlog mestne delegacije za zistemiziranje še enega mesta asistenčnega zdravnika v mestni bolnišnici z letno remuneracijo 1600 kron.

Šolski odsek je predlagal, da se v vseh nadstropjih občinske ljudske in meščanske šole v ulici Ferriera postavijo peči na plin, kar bi stalo 9500 kron. Svet. Ventura je predlagal, da se z ozirom na slabi finančni položaj mesta preide preko tega predloga na dnevni red. Svet. Benussi je obžaloval, da se tekom leta vedno prihaja s predlogi o novih stroških, vsled česar so zastoj vsi poskusi, da bi se kaj prihranilo. Svet. Orsetich je soglašal z menenjem predgovornika, opomnil je pa, da je izjemoma za predlog šolskega odseka, ker se ravno sedaj preziduje v omenjeni šoli in bi bili stroški veliko večji, ako bi se hotelo te peči postaviti prihodnje leto. Predlog svet. Venture, da bi se preko predloga šolskega odseka prešlo na dnevni red, je bil odklonjen. Svet. Benussi je predlagal, da se ta kredit dovoli, ali postaviti ga je v prihodnji proračun. Tudi ta predlog ni bil vsprejet.

O glasovanju za predlog šolskega odseka pa so se glasovi razdelili in jih je glasovalo 17 za in 17 proti, na kar je župan se svojim glasom odločil, da je predlog padel. Svet. dr. Spadoni je omenil, da je razmerje glasov nemogoče, ker je bilo navzočih 35 svetovalcev in ni nobeden izjavil, da se vzdrži glasovanja, torej manjka en glas.

Župan je koastatiral, da je o prvem glasovanju glasovalo le 17 svetovalcev za predlog, ko se je pa radi več gotovosti glasovalo v drugič — v zagotovljenje razmerja — bilo je tudi ravno 17 glasov proti predlogu, vsled česar se je moral eden svetovalcev vzdržati glasovanja. Sicer pa je župan izjavil, da je, ako se zahteva, pripravljen staviti še enkrat na glasovanje.

Svet. dr. Rybář je menil, da se ni mogoče več povrniti na glasovanje, potem, ko je vspeh glasovanja že proglašen. Sicer pa misli, da mestni svet lahko zaupa županu. Ker so se o tem pojavila različna mnenja, stavil je župan na glasovanje, da li se ima glasovanje o predlogu šolskega odseka ponoviti? Mestni svet je z veliko večino odklonil predlog za novo glasovanje.

Mestni svet je razpravljal na to o prošnji ravnateljstva občinskega gledališča za podporo 60.000 kron za bodočo pustnopošno operno sezono. Mestna delegacija je predlagala, da se ta prošnja odbije ter da se dovoli samo brezplačno uporabo elektrike in plina do najviše mere 150 kron za prestavo, ali pod pogojem, da bodo o najmanjši osebja v prvi vrsti domače moči jemali v poštev.

Ta predlog mestne delegacije je mestni svet odobril brez razprave.

Po javni seji je imel mestni svet tajno sejo, v kateri so izvršili več imenovanj magistratnih uradnikov.

Slovenski greh pa »Soča«. Na naš nastop proti gorjanskemu kuratu vlč g. A. Slokarju daje nam »naša ljuba starejša sestrica« sledeče liberalne opomine:

»Zopet se je oglašil jeden, marveč kurat Gorjanski; tudi ta namestnik božji je prepovedoval svojim ovčicam »Edinost« pod smrtnim grehom...»

Kaj bi se pa zgodilo, ako bi vsaj 200 nunciev in 100 samostanskih lenuharjev ne deljo za nedeljo — praznike po vrhu! — rohnelo proti »Edinosti« ter jo zatirali tudi po vseh spovednicah?...

»Edinost« pa že grozi s pritožbo na merodajnem mestu. Da bi ta nič ne izdala, smo prepričani, ker na tistih merodajnih mestih smatrajo »Edinost« prav nevarno sveti rimski cerkvi....»

Pride pa čas, ko se bo »Edinosti« enako godilo, kakor »Soči« in »Slov. Narodu«, ako ne postane izrecno klerikalna in brezpogojna dekla rimske hijerarhije....»

Napredni listi, ki so v ospredju, antemurale libertatis, so ob enem varno zavetje »Edinosti«, za kar pa ni prav nič hvaležna.«

Mi na to izjavljamo, da smo pristaši samo prave svobode. V g. kuratu Slokarju ne vidimo »divje klerikalne zverine«, ampak slovenskega svečenika, ki nastopa proti nam v duhu nemškega Vichinga. Njemu pridemo že do živega! Tudi znamo, da je še nekaj drugih, njemu enakih. A ni jih toliko, kolikor si »Soča« v strahu domišlja. Med Slovenci se dani. Na dan stopajo tudi slovenski svečeniki. Zato bi morda dobro bilo, ko bi tudi »Soča« — ne blatila svojih slovenskih bratov-svečnikov samo zato, ker so svečeniki.

Ali je tako »antimurale libertatis«? To je plot — okoli svobode!

Tako ni prav. Minolo nedeljo se je v Barkovljah v »Narodnem domu« vršila veselica v korist otroškim vrteem na Greti in v Rojanu. Ne da bi pretiravali, moremo reči, da so se točke programa vršile res najlepše (če izvzamemo igro, v kateri neke osebe niso bile na svojem mestu).

Radostnim srecem smo poslušali precizno izvajanje pesmi velikega možkega kakor tudi mešanega zbora združenih društev »Adrija«-»Zarja«. Pesmi so se morale ponavljati. O umetnosti in spretnosti vojaške godbe ni treba niti da govorimo. Omenimo naj tudi točko, ki je provzročala največ smehu med navzočimi, t. j. nastop otrok — vojakov s kapami in puškami, neustrašen komando »oficirja« in na koncu vesela pesem. Tudi ta točka se je morala ponavljati.

To bi bila vesela stran veselice, a ta veselica je, žalibog, imela tudi nepričakovano žalostno stran.

Če je bila na veselici lepa zabava, bi bilo pričakovati tudi primerno število občinstva, in ako ni veselica sama na sebi zaslužila večje udeležbe, je pa gotovo namen tirjal večega sodelovanja in pripomočka.

Obžalujemo v obče — obžalujemo posebno tržaška društva, katera so bila v Barkovljah na svojih veselicah tudi od naše strani vedno podpirana in obiskovana. Naša veselica je bila popolaoma prezirana, da-si ni bila prirejena za naš žep! Stvar nas ne bi toliko grenila, da nismo v minolem tednu v živi resnici opisali kritični položaj — pomen in potrebo imenovanih vrteev. A da smo vzlic temu oddali na veselici le 160 vstopnic, ne moremo, da se ne bi potožili. Da nismo prišli od navzočih oseb radodarnih preplačil — bi podružnica morala še dokladati. Lep dobiček!

Hvala lepa vsem onim, ki bi lahko in niso prišli!

Zanimiva pravda. V mestu Ainomra se vrši sedaj senzacionelen proces, za katerega se zanima vse tamošnje prebivalstvo. Pri neki baronici Rožički je bila pred dvajsetimi leti dojlka, ki je imela v varstvu in oskrbi baroninega prvenca. Ob enem jej je bilo dovoljeno, da je dojlka udi svojega novorojenčka. Sedaj pa, po dvajsetih letih, je dojlka izpovedala na smrtni postelji ter potrdila z dokumenti, da je takrat zamenjala svojega otroka z baroninim detetom, tako, da je sedaj njen sin vzgojen kakor baron, a baronski potomec je sedaj čevljarski pomočnik. Radi tega se je za pridobitev zgubljenih

Zastne stotnije je intonirala siameško himno. Cesar je pozdravil prestolonaslednika najprijetnejše, na kar sta se oba odpeljala na cesarski dvor.

Južno-afriški dogodki v angleški zbornici.

LONDON 25. (B.) — Spodnja zbornica. — Liberalce Morley je predlagal, naj se zbornica odgodi, da se pozornost obrne na vedenje vojaških oblasti v južni Afriki proti novinarju Cartwrightu, ki je bil obsojen na 12 mesecev ječe radi žaljivih objav, kateremu da poznaeje, ko je prišel iz zapora, niso dovolili povrniti se na Angleško. Morley je označil vedenje oblasti kakor tiransko in nasprotno ustavi. Vojni minister Brodrick je rekel, da je bil rečeni novinar obsojen, ker je objavil prosto laž, češ, da je lord Kitchener odredil, da naj Burov ne zajemajo več. (ampak pobijajo). Časopis, v katerem je bila ta laž, je bil razposlan v Evropo, da bi tam ta vest vzbujala Angležem sovražno mišljenje.

Oblasti v južni Afriki bi zagrešle zločin, ako ne bi posebno pazile, da ne store ničesar, kar bi moglo dovesti do podaljšanja vojne. Vlada nima sicer nobenega določenega menenja o stvari in je odklonila, da bi kaj priobčila popred. nego je povprašala oblasti v južni Afriki. Po razburjeni debati, v kateri je tudi več ministrjalnih obsojalo vedenje oblasti, je bil predlog Morleyev odklonjen z 237 proti 182 glasom.

Štrajk v Karpanju.

PAZIN 25. (B.) V rudačku Karpanj je danes navstal štrajk. Vzrok štrajku še ni znan.

Vsenemci za državni jezik.

DUNAJ 25. (B.) Vsenemška zveza zbornice je razposlala vsem nemškim strankam načrt, ki ga hoče predložiti glede državnega jezika, s prošajo, da ga podpišejo.

Iz zakona bi bile izvzete Galicija, Bukovina in Dalmacija. Povsodi drugod se proglasi nemščina državnim jezikom, katerega mora znati vsaki državni uradnik v besedi in pismu.

„Dramatično društvo“ v Trstu.

Dr. pr. 1.

V nedeljo, 27. aprila 1902.

se uprizori

v gledališču „**ARMONIA**“

ČEVLJAR-BARON

Šaljiva igra v 3 dejanjih s petjem in godbo, poslovenil JAKOB ALEŠOVEC.

Režiser gosp. Alojz Grebenc.

Začetek točno ob 8. uri zvečer.

CENE • Ustopnina v prtiličju 40 kr., sedeži I.—V. vrste 60 kr., VI.—VII. 40 kr., VIII.—XI. 30 kr. Lože v prtiličju gl. 3. lože v I. redu gl. 2.50, v II. redu gl. 1.50, v III. redu gl. 1.

Ustopnina na galerijo nvč. 20.

Lože in sedeži dobivajo se v kavarni Commercio in na večer predstave pri blagajni.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

z raven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatve so poštnine proste.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in aslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloydja.

Zastopnika

za mesto Trst in okolico išče ugledno zavarovalno društvo proti mesečni plači in proviziji. — Samo agilne in Trst dobro poznajoče osebe zamorejo poslati ponudbe na upravo našega lista pod šifro „Zastopnik“.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebnla iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdoči ponarejenst! vdoči 100 glđ. nagrade.

Tehnični urad. Ustanovljeno 1877. Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Instalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za sta bišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v čče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:

12 žag za obdelovanje lesa in pripravljane dog.	Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd.
36 vodnih napeljav.	Perilnice,
17 tiskarn in kamootiskarn.	Predilnice,
13 mehaničnih delavnic.	Tovarne za parafin in cerezin,
31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.	» sardine,
7 naprav za izdelovanje praha proti mršesom in drog.	Mline,
16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.	Podjetja za napravljane soli,
12 sladčičarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.	Tovarne za delati zamaške,
32 napeljav električne luči.	Stiskalnice olja,
	Naprave za vodno silo,
	Tovarne za šumeče vode,
	Distilerije,
	Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Stavbinsko podjetje **G. TÖNNIES** Stavbinsko podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izložna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in družega pohištva v vseh zlogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska koraška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno. Reference prve vrste na razpolago.

ADOLF HAUPTMANN

V LJUBLJANI.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na debelo! Prodaja na drobno!

FONOGRAFI - GRAFOFONI

PRIREJENI CILINDRI za koncerte (najboljji na svetu) tudi na plačevanje v obrokih.

PEČATI, PEČATNI ROČI umetno izdelani pečati, v velikem izboru

Odlikovani grafični zavod E. Freisinger

trrdke

Avogadro & Altarass

Trst. - Corso št. 2.

Pečati za numeriranje in paginiranje. Graviranja.

Stroj za ljuknjanje kolkov itd.

Trakovi, barvane pečatne blazine in pripadki za pisalne stroje.

Specialiteta napisane plošče in črke od kositra, brona, emajlovanega ali izbočenega železa.

HELIOGRAFIČEN PAPIR pozitiven ali negativen za reprodukcije s pomočjo svetlobe.

MEHANIČNA DELAVNICA za popravljane in čiščenje pisalnih strojev vseh vrst.

Velik izbor najnovejših električnih predmetov kakor: Žepne svetilnice za zdravnike in fotografe, naprsne igle itd. Velika higijenična novost: ELASTIČNI TAPETI (za čiščenje obuvala) izdelani v močni jekelni žici, uvedeni v prvih bolnišnicah, zavodnih prodajalnicah itd. itd. Pomnoževalni stroj: „OPTIMUS“ (popolniji šapirograf) Kr 28.— v velikosti 22 x 33 cm.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

— Kozuhar in izdelovalec kap —

Odlikovani na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kozuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kozuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo cikorijo.

Posojila

proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé e. kr. častništvo, vladni, mestni in železniški uradniki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij in privatni uradniki, ki so udje kakega penzijskega zaklada.

Posojila se dajejo proti varščini na nepremičnini, urednostne listine, renté, vžitke, zavarovalne police itd.

Obrniti se na **Hinko Giberti**, ul. Canale 7, I

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam? — Grem kupit par čevljev! — Svetujem Vam, da greste v ulica Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, žensko in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno vsakovrstno obuvalo ter sprejema naročbe na debelo in drobno.

Lastnik: **Peter Rehar.**

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16 nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonialnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Najboljši in najpopolniji pisalni stroj, z 10 letnim jamstvom.

THE AUTOMATIC CYCLOSTYLE.

Najpopolniji stroj za pomnoževanje.

